

SK

10.2.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Suomen Lääkäriliitto **vastustaa** esitettyä alkoholijuomien verkkokaupan sallimista sekä alkoholijuomien jakelukanavien laajentamista. Esitetyn lain tavoitteeksi on kirjattu alkoholipolitiikan uudistaminen vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Muutos on ristiriidassa perustuslaillisen väestön terveyden suojelua koskevan velvoitteen kanssa sekä vastoin alkoholilain kansanterveyden suojeluun perustuvaa tarkoitusta ja tavoitetta. **Väestötasolla lainsäätäjät voivat tehokkaimmin vähentää alkoholihaittoja vaikuttamalla alkoholin hintaan, saatavuuteen ja markkinointiin.**

Alkoholi ei ole tavallinen kulutushyödyke, minkä vuoksi sen saatavuuden rajoittaminen on perusteltua. Lääkäriliitto pitää vastuuttomana nykyisen hallituksen toimia, joilla alkoholilakia muutetaan hallituskauden aikana useilla erillisillä lakiesityksillä ilman kokonaisarviota muutosten vaikutuksista. Hallitusohjelmalinjausten mukaan nykyisen alkoholin vähittäismyynnin yksinoikeusjärjestelmän kansanterveydellistä asemaa ei muuteta. Alkoholilakiin jo tehty muutos ja nyt esitettävät muutokset ovat vastoin tätä linjausta. Lakiluonnoksessa esitetyt riskejä vähentämään tarkoitetut toimenpiteet eivät ole riittäviä alkoholin saatavuuden lisääntymisestä aiheutuvien haittojen estämiseksi tai merkittäväksi vähentämiseksi: alkoholin saatavuuden yhteydestä sen lisääntyvään kulutukseen ja sitä kautta etenkin maksasairauksien ja syöpien lisääntymiseen on vankka tutkimusnäyttö.

Lääkäriliitto esittää huolensa verkkokaupan sallimisen ja alkoholijuomien kotiin kuljettamisen vaikutuksista eri väestöryhmiin, erityisesti lapsiin ja nuoriin. Jo nyt kymmenet tuhannet lapset ja nuoret elävät perheissä, joissa he kärsivät vanhempiensa alkoholinkäytön seurauksista. Saatavuuden lisääminen ja alkoholin kotiinkuljetus heikentävät entisestään näiden lasten ja nuorten hyvinvointia. Esitetyn muutoksen arvioidaan johtavan myös yhä useamman ikäihmisen alkoholin käytön lisääntymiseen. Esitys vaikeuttaa näin tavoitteena olevan kodinomaisissa oloissa mahdollisimman pitkään asumisen toteuttamista.

Esitämme myös huolestamme siitä, että uudistus halutaan tehdä ajankohtana, jolloin hyvinvointialueiden taloudelliset ja henkilöresurssit eivät riitä nykyisenkään palvelutarpeen tyydyttämiseen. Vaikutukset korostuvat alueittain eri tavoin. Alkoholin aiheuttama kuormitus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmälle on voimakkaampaa Itä-Suomessa.

Samalla alueella väestö ikääntyy voimakkaasti, joten palvelutarve lisääntyy monia reittejä.

Haittojen ehkäiseminen vaatisi merkittäviä lisäpanostuksia myös ehkäisevään työhön julkisella ja kolmannella sektorilla. Tätä taakkaa voisi keventää, jos esitys toteutuessaan ei koskisi heti koko maata, vaan se toteutettaisiin aluksi kokeiluna jollakin alueella, jolloin verkkokaupan sallimisen ja alkoholijuomien kotiin kuljettamisen kokonaisvaikutuksista saataisiin parempi kuva ratkaisun laajentamista tai perumista varten.

Lääkäriliitto ei kannata minkään päihteen saatavuuden helpottamista ja katsoo, että alkoholin fyysistä saatavuutta ei tule lisätä eikä alkoholipolitiikan vapautuksia jatkaa.

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO

Soila Karreinen
terveyspolitiikan asiantuntija